

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI VAZIRLIGI
IXTISOSLASHTIRILGAN TA’LIM MUASSASALARI AGENTLIGI
HUZURIDAGI PEDAGOGIK MAHORAT VA XALQARO BAHOLASH
ILMIY-AMALIY MARKAZI**

**UMUMIY O‘RTA VA MAKTABDAN TASHQARI TA’LIM
TASHKILOTLARI CHAQIRUVGA QADAR BOSHLANG‘ICH
TAYYORGARLIK O‘QUV FANI O‘QITUVCHILARINI
ATTESTATSIYADAN O‘TKAZISH UCHUN MALAKA SINOVIDA
FOYDALANILADIGAN TEST TOPSHIRIQLARI
SPETSIFIKATSIYASI**

Toshkent – 2026

**UMUMIY O‘RTA VA MAKTABDAN TASHQARI TA’LIM
TASHKILOTLARI CHAQIRUVGA QADAR BOSHLANG‘ICH
TAYYORGARLIK O‘QUV FANI O‘QITUVCHILARINI
ATTESTATSIYADAN O‘TKAZISH UCHUN MALAKA SINOVIDA
FOYDALANILADIGAN TEST TOPSHIRIQLARI SPETSIFIKATSIYASI**

Mazkur spetsifikatsiya umumiy o‘rta va maktabdan tashqari ta’lim tashkilotlari Chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorgarlik o‘quv fani o‘qituvchilarini (CHQBT rahbarlarini) attestatsiyadan o‘tkazish malaka sinovida foydalaniladigan test topshiriqlarining mazmuni, qamrovi, turi, shakli, baholash mezonini va o‘tkazilish tartibiga qo‘yilgan talablarni aks ettiradi.

I. Umumiy tamoyillar

Baholash maqsadi – talabgorlarning Chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorgarlik o‘quv fani, kasb standartlari va pedagogik mahorat bo‘yicha nazariy bilimlari, amaliy ko‘nikma va kompetensiyalarini kompleks baholash.

Ushbu baholash natijalari asosida pedagog kadrlar attestatsiyasida qabul qilinadigan qarorlar asosli bo‘lishini ta’minlash maqsadida baholashning barcha bosqichlarida validlik, ishonchlilik, adolat va shaffoflik tamoyillariga rioya qilinishi ta’minlanadi.

II. Me’yoriy asoslar

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 26-maydagi “Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi hamda uning tizimidagi tashkilotlar faoliyatini samarali tashkil etish chora-tadbirlari to‘g‘risida” PF-79-son farmoni.

2. Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 17-sentyabrdagi “Maktabgacha, umumiy o‘rta, o‘rta maxsus, professional va maktabdan tashqari ta’lim tashkilotlari pedagog kadrlarini attestatsiyadan o‘tkazish tartibini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 572-son qarori.

3. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2023-yil 29-dekabrdagi “Maktabgacha, umumiy o‘rta, o‘rta maxsus, professional va maktabdan tashqari ta’lim tashkilotlari pedagog kadrlarini attestatsiyadan o‘tkazish tartibi takomillashtirilishi munosabati bilan O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining “Maktabgacha, umumiy o‘rta, o‘rta maxsus, professional va maktabdan tashqari ta’lim tashkilotlari pedagog kadrlarini attestatsiyadan o‘tkazish tartibini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 2021-yil 17-sentyabrdagi 572-son qaroriga o‘zgartirish va qo‘shimchalar kiritish haqida”gi 692-son qarori.

III. Baholash qamrovi

Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik fani CHQBT rahbarlari uchun mutaxassislik fanidan jami 35 ta, kasb standartlaridan 5 ta, pedagogik mahoratdan 10 ta, jami 50 ta topshirig'i taqdim etiladi va umumiy test topshirig'ini bajarish uchun o'rta hisobda 90 daqiqa vaqt berilgan. Bunda yopiq test topshiriqlaridan (*yagona to'g'ri javobni talab qiladigan test topshiriqlari (Y1), moslashtirishni talab qiladigan test topshiriqlari (Y2) va ketma-ketlikni talab qiladigan test topshiriqlari (Y3)*) foydalaniladi. Mutaxassislik fanlaridan tuziladigan test topshiriqlarining mazmun sohasi va baholanadigan bilim va ko'nikmalar bo'yicha taqsimoti quyidagi jadvalda aks etgan:

Mutaxassislik fanlaridan tuziladigan test topshiriqlarining mazmun sohasi va baholanadigan bilim va ko'nikmalari bo'yicha taqsimoti

1-jadval

Mazmun soha	Baholanadigan konstruktlar	Testlar soni
1. Harbiy xizmat asoslari (1-8 savollar)		
1.1. Harbiy xizmat asoslari	- O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida belgilangan huquq va majburiyatlarni bilish, moddalarni farqlash hamda hayotiy vaziyatlarda qo'llash, tahlil qilish; - O'zbekiston Respublikasining mudofaa doktrinasini mazmun-mohiyatini bilish, huquq va majburiyatlarni farqlash hamda ularni hayotiy vaziyatlarda qo'llash, tahlil qilish; - "Umumharbiy majburiyat va harbiy xizmat to'g'risida"gi qonun va "O'zbekiston Respublikasi fuqarolarining harbiy xizmatni o'tash tartibi to'g'risida" gi qonunlarning mazmun-mohiyatini bilish, berilgan vaziyatda qo'llash, taqqoslash, tahlil qilish; - O'zbekiston Respublikasi Qurolli kuchlari tashkil etilishining maqsadi va ahamiyatini bilish, uning vazifalarini tahlil qilish;	8 ta
2. Umumharbiy nizomlar (9-16 savollar)		

2.1. Harbiy Nizomlar	- O‘zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlarining Ichki xizmat nizomining mazmun mohiyatini bilish, farqlash hamda hayotiy vaziyatlarda qo‘llash, ularni tahlil qilish; - O‘zbekiston Respublikasi Qurolli kuchlarining Intizomiy nizomining mazmun-mohiyatini bilish, farqlash, taqqoslash hamda hayotiy vaziyatlarda qo‘llash, ularni tahlil qilish; - O‘zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlarining Garnizon va qorovullik xizmatlari nizomining mazmun mohiyatini bilish, farqlash, taqqoslash hamda hayotiy vaziyatlarda qo‘llash, ularni tahlil qilish; - O‘zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlarining Saf nizomining mazmun-mohiyatini bilish, farqlash, taqqoslash hamda hayotiy vaziyatlarda qo‘llash, ularni tahlil qilish;	8 ta
3. Otish tayyorgarligi (17-23 savollar)		
3.1. O‘zbekiston Respublikasining “Qurol to‘g‘risida”gi qonuni	- O‘zbekiston Respublikasining “Qurol to‘g‘risida”gi qonuni mazmun-mohiyatini bilish, berilgan vaziyatda qo‘llash va taqqoslash, ularni tahlil qilish;	1 ta
3.2. Jangovar vositalar va qurollar	- jangovar vositalar, o‘qotar va pnevmatik qurollarning vazifasi, tuzilishi, ishlash prinsipi va jangovar xususiyatlarini, otish hodisasi va uning davrlarini bilish, farqlash, berilgan vaziyatda qo‘llash va taqqoslash, ularni tahlil qilish; - Kalashnikov avtomatining vazifasi, konstruktiv va ballistik ko‘rsatkichlari, umumiy tuzilishi, farqlash, berilgan vaziyatda qo‘llash va taqqoslash, ularni tahlil qilish	6 ta
4. Taktik tayyorgarlik (24-27 savollar)		

4.1. Zamonaviy umumqo‘shin jangi	- harbiy ish asoslarini, zamonaviy umumqo‘shin jangi, askarning jangdagi majburiyatlari va harakatlarini bilish, taqqoslash, tahlil qilish;	1 ta
4.2. Harbiy topologiya	- gorizont tomonlarini, masofani, burchakni aniqlash, xaritani tushunish, qo‘llash, tahlil qilish; - azimut bo‘yicha harakatlanishni bilish, notanish vaziyatda qo‘llash, xaritasiz oriyehtir olish, berilgan vaziyatni tahlil qilish; - topografik xaritani tahlil qilish, joy relyefini baholash;	2 ta
4.3. Jangovar guruh xususiyatlari. Jangovar texnika va vositalarning taktik-texnik tavsifi	- jangovar guruh tarkibi, qurollanishi va jangovar imkoniyatlarini bilish, xususiyatlarni farqlash, berilgan vaziyatda qo‘llash va taqqoslash, ularni tahlil qilish; - jangovar texnika va vositalarning taktik-texnik tavsifi, imkoniyatlarini bilish, xususiyatlarni farqlash, berilgan vaziyatda qo‘llash va taqqoslash, tahlil qilish;	1 ta
5. Fuqaro muhofazasi (28-31 savollar)		
5.1. Favqulodda vaziyatlar	- favqulodda vaziyatlar va ularning turlarini, turli favqulodda vaziyatlarda xabar berish va harakatlanish tartibi bilish, farqlash, taqqoslash, berilgan vaziyatni tahlil qilish va xulosalash; - favqulodda vaziyatlarda foydalaniladigan vositalarni bilish, farqlash, qo‘llash, taqqoslash, ularni tahlil qilish va xulosalash;	2 ta
5.2. Ommaviy qirg‘in qurollari	- yadroviy qurol turlarini va ulardan himoyalash usullarini bilish, farqlash, taqqoslash, ularni tahlil qilish va xulosalash; - kimyoviy va bakteriologik (biologik) qurol turlarini va ulardan foydalanish usullarini bilish, farqlash, taqqoslash, ularni tahlil qilish;	2 ta
6. Tibbiy bilim asoslari (32-35 savollar)		
6.1. Birinchi yordam ko‘rsatish	- turli vaziyatlarda jarohatlanganlarga birinchi tibbiy yordam ko‘rsatish tartibini bilish, qo‘llash, berilgan holatni tahlil qilish va xulosalash	1 ta

6.2. Jarohat turlari, yuqumli kasalliklar	- jarohatlarning turlarini bilish, ularni darajasiga ko‘ra farqlash, taqqoslash, berilgan vaziyatda ularni tahlil qilish va xulosalash; - yuqumli kasalliklarni va ularni kelib chiqish sabablarini hamda oldini olish choralarini bilish, ularni darajasiga ko‘ra farqlash, taqqoslash, berilgan vaziyatda ularni tahlil qilish va xulosalash; - qon ketishi turlarini, uning belgilarini, birinchi tibbiy yordam ko‘rsatishni bilish, ularni darajasiga ko‘ra farqlash, taqqoslash, berilgan vaziyatda ularni tahlil qilish; - suyak sinishi to‘g‘risida tushuncha va uning belgilarini, davolash choralarini bilish, sinish belgilarini farqlash, taqqoslash, ularni tahlil qilish va xulosalash;	3 ta
Jami		35 ta

Kasb standartlari va pedagogik mahoratdan tuziladigan test topshiriqlarining mazmun sohasi va baholanadigan bilim va ko‘nikmalari bo‘yicha taqsimoti

2-jadval

1. KASB STANDARTI (36 – 40-savollar)		5 ta
1.1. Kasbiy standartlar	– pedagogning kasbiy standartlari (o‘quv jarayonini rejalashtirish, ta’lim samaradorligini ta’minlash, o‘zlashtirishni baholash va qayta aloqani taqdim etish, tarbiyaviy faoliyatni tashkil etish, xavfsiz rivojlantiruvchi ta’lim muhitini yaratish va ta’minlash, o‘z-o‘zini rivojlantirish va kasbiy o‘sish, hamkasblar va ta’lim oluvchilarning ota-onalari bilan hamkorlik qilish)ni bilish va pedagogik vaziyatlarda qo‘llay olish.	5
2. PEDAGOGIK MAHORAT (41 – 50-savollar)		10 ta

2.1. Umumiy pedagogika	– pedagogika, didaktika, tarbiya va yosh psixologiyasining asoslari va yondashuvlarini bilish va berilgan vaziyatga mosini tanlay olish; – pedagogikaning tamoyillari (onglilik va faollik, ko'rgazmalilik, tizimlilik va muntazamlilik, ilmiylik, nazariya va amaliyot birligi va boshqalar)ni bilish va berilgan vaziyatga mosini tanlay olish; – tarbiya va uning turlarini bilish, bir-biridan farqlash va berilgan vaziyatga mosini tanlay olish; – dars va uning turlarini bilish, darsni rejalashtirish, tashkil etish va sinfni boshqarish yondashuvlarini konkret vaziyatlarda qo'llay olish; – sinf rahbarining huquq va majburiyatlarini bilish, sinf hujjatlari bilan ishlay olish, ularni yuritishda to'g'ri ketma-ketlikka amal qilish, sinf jamoasini to'g'ri shakllantirish, muloqotda pedagogik etika qoidalariga amal qilish, ota-onalar bilan hamkorlikning samarali shakllarini tanlash, muammoli vaziyatda eng maqbul strategik yondashuvni qo'llash; – pedagogik etika, nutq, texnika, ijodkorlik, pedagogik odob, bilimdonlik/kompetentlik, muloqot madaniyati, takt/nazokat, kreativlik, refleksiya va kasbiy o'sish asoslarini bilishi va berilgan vaziyatga mosini tanlay olish; – pedagogik qobiliyat va uning turlari (didaktik qobiliyat, akademik qobiliyat, perspektiv-pedagogik qobiliyat, nutq madaniyati, tashkilotchilik qobiliyati, kommunikativ qobiliyat, avtoritar qobiliyat va boshqalar)ni bilish va konkret vaziyatlarda qo'llay olish, – ta'lim texnologiyalari (loyihaga asoslangan ta'lim, muammoli ta'lim, hamkorlikdagi ta'lim, evristik ta'lim, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, interfaol ta'lim, differensial ta'lim, integral ta'lim, o'yinli ta'lim, inklyuziv ta'lim va boshqalar)ni bilish va vaziyatlarga mosini tanlay olish;	7
2.2. Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlikni tashkil etish va uni o'qitish metodikasi	– fan sohasi bo'yicha o'qitish yondashuvlari, metodikasi va texnologiyalarini bilish; – fan sohasi bo'yicha o'qitish usullari va metodlarini farqlash va berilgan vaziyatga mosini tanlash; – fan sohasi bo'yicha berilgan ta'limiy vaziyatga oid qabul qilingan qarorlarga baho berish.	3
Jami		15 ta

Kognitiv ko'nikmalar taqsimoti

3-jadval

T/r	Kognitiv daraja	Izohi	Test soni
1	Bilish	Fanga doir nazariy ma'lumotlar, atamalar, qoidalar, tushunchalarni eslab qolish, ularning mazmuni, maqsadi va qo'llanilishini tushunish	8
2	Qo'llash	Bilim, tushuncha va protseduralarni yangi (notanish) vaziyatlarda qo'llay olish	35
3	Mulohaza qilish	Faktlar, dalillar, fikrlarni taqqoslash, tahlil qilish, taxmin qilish va xulosa(lar) chiqarish	7

IV. Baholash mezonlari

Test topshiruvchining umumiy natijasini hisoblash uchun har bir to'g'ri javobga 2 ball, noto'g'ri javobga 0 ball beriladi. Umumiy natija 100 ballni tashkil etadi.

V. Imtihon tartibi

Taqiqlangan vositalar: imtihon vaqtida mobil telefon, aqlli soat, planshet yoki elektron eslatmalardan foydalanish qat'iyan man etiladi.

Axloq va intizom: nusxa ko'chirish, yordam so'rash yoki yordam berish, imtihon davomida gaplashish, ruxsatsiz chiqish kabi holatlar taqiqlanadi.

Nazoratchi qoidabuzarlikni aniqlaganda, uni rasmiylashtirib, tinglovchini testdan chetlashtiradi va natijasi bekor qilinadi.

VI. Inklyuziya va moslashtirish

Alohida ta'limga ehtiyoji bor talabgorlar uchun qo'shimcha 15 % vaqt beriladi. Shuningdek, topshiriqlarning berilish shakli va turi ham ularga mos va qulay shaklda taqdim etiladi.

Ko'rish sohasida imkoniyati cheklangan talabgorlar savollarni o'qib berishi uchun maxsus texnik yordamchi bilan kelishiga ruxsat etiladi, faqat savolning to'g'ri javobini aytishi mumkin emas.

VII. Tavsiya etiladigan asosiy adabiyotlar

6. Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik. 10-sinf uchun darslik. U.Mamadaliyev va boshq. Toshkent, "G'afur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi", 2025-yil.

7. Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik 11-sinf uchun darslik. U.Mamadaliyev va boshq. Toshkent, Respublika ta'lim markazi, 2025-yil.
8. Umumiy taktika. (3-qism guruh taktika) 2010-yil
9. Quruqlikdagi qo'shnlarning Jangovar nizomi. (3-qism guruh taktika) 2019-yil
10. Quruqlikdagi qo'shnlarda otish qurollaridan, jangovar mashina va tanklardan o'q otish kursi. Toshkent, 2004-yil.
11. Otish tayyorgarligi. B.B.Gofurov va boshq. Toshkent, 2004-yil.
12. Yosh askarlar uchun boshlang'ich umumqo'shin harbiy tayyorgarlik. B.B.Gofurov. Toshkent, 2004-yil.
3. Umumiy o'rta ta'lim maktab o'qituvchisi kasb standarti.

VIII. Pedagogik mahorat va kasb standartlari bo'yicha manbalar

1. Mavlonova R.A., Umumiy pedagogika. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2018. – 528 b.
2. Xoliqov A. Pedagogik mahorat. Darslik, – Toshkent: “Bayoz” nashriyoti, 2025. – 504 b.
3. Tolipov O'., Ro'ziyeva D. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. O'quv qo'llanma. – Toshkent: “Innovatsiya-ziyo” nashriyoti, 2019. – 276 b.
4. Umumiy o'rta ta'lim maktab o'qituvchisi kasb standarti.
5. Sotvoldiyev A.Y. Chaqiriqqacha harbiy ta'limni tashkil etish va uning metodikasi. T.:”Aloqachi”, 2010
6. Kobilov N.M. Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlikni tashkil etish va uni o'qitish metodikasi.”Adad Plus” 2021.

IX. Normativ-huquqiy asoslar

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, 2023-yil.
2. O'zbekiston Respublikasining “Ta'lim to'g'risida”gi Qonuni. 2020-yil.
3. O'zbekiston Respublikasining “Pedagogning maqomi to'g'risida”gi Qonuni. 2024-yil.
4. O'zbekiston Respublikasining 2018-yil 9-yanvardagi “Mudofaa Doktrinasini to'g'risida” 458-son Qonuni.
5. O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 29-iyuldagi “Qurol to'g'risida”gi O'RQ-550-son Qonuni.
6. O'zbekiston Respublikasining 2023-yil 13-sentyabrdagi “O'zbekiston Respublikasining davlat chegarasi to'g'risida”gi O'RQ-868-son Qonuni.
7. O'zbekiston Respublikasining 2002-yil 12-dekabrda “Umumiy harbiy majburiyat va harbiy xizmat to'g'risida”gi 436-II-son Qonuni.

8. O‘zbekiston Respublikasining 1992-yil 3-iyuldagi “Mudofaa to‘g‘risida”gi 641-XII-son Qonuni.

9. O‘zbekiston Respublikasining 2003-yil 25-apreldagi “O‘zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari rezervidagi xizmat to‘g‘risida”gi 478-II-son Qonuni.

10. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlarining harbiy nizomlarini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 2025-yil 14-fevraldagi PF-23-son Farmoni.

11. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 4-avgustdagi “O‘zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari harbiy xizmatchilarining ma’naviy-ma’rifiy saviyasini oshirish tizimini tubdan takomillashtirish to‘g‘risida”gi PQ-3898-son Qarori.

12. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 12-sentyabrdagi “O‘zbekiston Respublikasi fuqarolarining harbiy xizmatni o‘tash tartibi to‘g‘risida”gi PQ-4447-son Qarori.

13. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2023-yil 8-noyabrdagi “Ta’lim muassasalarida chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorgarlikni tashkil etish tartibi to‘g‘risidagi nizomni tasdiqlash haqida”gi 591-son Qarori.

14. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 15-noyabrdagi “O‘quvchi-yoshlarni chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorlash tizimini yangi bosqichga olib chiqish chora-tadbirlari to‘g‘risida” PQ-393-son Qarori

****Eslatma:** test topshiriqlari mazmuni tavsiya etilgan adabiyotlarda aks etgan mazmun, tamoyil va yondashuvlar bilan moslashtiriladi, ammo test topshiriqlari to‘g‘ridan to‘g‘ri manbalardan olinmaydi. Malaka sinoviga tayyorgarlik ko‘rish jarayonida tavsiya etilgan adabiyotlar eslab qolish manbai sifatida xizmat qilishdan ko‘ra, umumiy kasbiy tayyorgarlikni mustahkamlashga qaratilgan.*